नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४९) काठमाडौं, पुस ८ गते २०५६ साल (पूर्वातिरिक्ताङ्क ३८(क+३)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालयको

सूचना १

श्री ५ को सरकारले वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४ को नियम १५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी अव उप्रान्त आयात हुने ट्याक्टर, पावर ट्रीलर, डोजर, लोडर, डम्फर, क्रेन, रोलर, एक्साकेभेटर वाहेकका सवारी साधनहरूको लागि देहाय वमोजिमको नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०५६ (Nepal Vehicle Mass Emission Standard, 2056) तत्काल लागू हुने गरी तोकेको छ । यस मापदण्डवारे कुनै प्रकारको व्याख्या आवश्यक परेमा जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालयले गर्न सक्नेछ ।

नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०५६
(Nepal Vehicle Mass Emission Standard, 2056)

क. पेट्रोलद्वारा चल्ने सवारी साधनहरू (Positive Ignition Engines)

१. <u>छ वटा सम्म सिट तथा कुल वजन २.५ टन भन्दा कम भएका यात्रीवाहक कारहरूको लागि</u>

१.१ पहिलो प्रकारको परीक्षण - शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धूंवा निष्काशन जांच

९९०३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	ग्राम प्रति किलोमीटर	
	कार्बन मोनोअक्साइड (CO)	हाइड्रोकार्बन र नाइट्रोजन अक्साइड ($HC+NO_X$)
प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	२.७२	०.९७
उत्पादनको तादात्म्यता. (Conformity of Productioon)*	३.१६	१.१३

द्रष्टव्य: यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको चालन-चक्र (driving cycle) अनुसार शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरी च्यासीस डाइनामोमिटरमा गरिएको हुनुपर्नेछ ।

** यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला ।*

१.२ दोस्रो प्रकारको परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन

यो परीक्षण शिशायुक्त पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

पहिलो प्रकारको परीक्षणको लागि प्रयुक्त परिस्थितिमा इन्जिन निष्काम गतिमा रहंदा निस्केको धुँवाजन्य ग्याँसमा कार्वोन मोनोअक्साइडको परिमाण आयतनको आधारमा (by volume) ३.५% नाघ्नु हुदैन ।

१.३ तेस्रो प्रकारको परीक्षण - क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जांच

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुदैन ।

१.४ चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्काशनको निर्धारण

यो परीक्षण शिशायुक्त र शिशारहित पेट्रोलबाट संचालित सबै सवारी साधनहरुको लागि लागू हुन्छ ।

वाष्पिक निष्कासन २ ग्राम प्रति परीक्षण भन्दा कम हुनुपर्नेछ ।

१.५ पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना

यो परीक्षण शिशारहित पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउँछ ।

९९९०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. हल्का व्यापारिक सवारी साधनहरु र कुल वजन २.५ टनभन्दा बढी भएका सवारी साधनहरुका लागि

२.१ पहिलो प्रकारको परीक्षण - शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धुँवा निष्काशन जाँच

सन्दर्भ तौल (Reference Mass)* (किलोग्राम)		ग्राम प्रति किलोमीटर		
		कार्बन मोनोअक्साइड (CO)	हाइड्रोकार्बन र नाइट्रोजन अक्साइड (HC + NOx)	धुलोको कण (Particulate Matter) PM
RM < १२५०	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	२.७२	०.९७	०.१४
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	३.१६	१.१३	०.१८
१२५०<RM<१७००	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	५.१७	१.४	०.१९
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	६.०	१.६	०.२२
RM>१७००	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	६.९	१.७	०.२५
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	८.०	२.०	०.२९

द्रष्टव्य: यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको चालन-चक्र (driving cycle) अनुसार शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरी च्यासीस डाइनामोमिटरमा गरिएको हुनुपर्नेछ ।

** यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला ।*

९९९९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२.२ **दोस्रो प्रकारको परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन**

यो परीक्षण शिशायुक्त पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

पहिलो प्रकारको परीक्षणको लागि प्रयुक्त परिस्थितिमा इन्जिन निष्काम गतिमा रहँदा निस्केको धुँवाजन्य ग्याँसमा कार्वोन मोनोअक्साइडको परिमाण आयतनको आधारमा (by volume) ३.५% नाघ्नु हुदैन ।

२.३ **तेस्रो प्रकारको परीक्षण- क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जाँच**

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुदैन ।

२.४ **चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्कासनको निर्धारण**

यो परीक्षण शिशायुक्त र शिशारहित पेट्रोलबाट संचालित सबै सवारी साधनहरुको लागि लागू हुन्छ।

वाष्पिक निष्कासन २ ग्राम प्रति परीक्षण भन्दा कम हुनुपर्नेछ ।

२.५ **पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना**

यो परीक्षण शिशारहित पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउँछ ।

३. **दुई पाँग्रे तथा तीन पाँग्रे सवारी साधनहरुका लागि**

३.१ **पहिलो प्रकारको परीक्षण - शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धुँवा निष्काशन जाँच**

	ग्राम प्रतिकिलोमीटर			
	कार्वन मोनोअक्साईड (CO)		हाइड्रोकार्बन र नाइट्रोजन अक्साइड (HC + NOx)	
	दुई पाँग्रे	तीन पाँग्रे	दुई पाँग्रे	तीन पाँग्रे
प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	२.०	४.०	२.०	२.०
उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	२.४	४.८	२.४	२.४

द्रष्टव्य: यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको चालन-चक्र (driving cycle) अनुसार शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरी च्यासीस डाइनामोमिटरमा गरिएको हुनुपर्नेछ ।

---

* *यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला ।*

९९९२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३.२ दोस्रो प्रकारको परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन

यो परीक्षण शिशायुक्त पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

पहिलो प्रकारको परीक्षणको लागि प्रयुक्त परिस्थितिमा इन्जिन निष्काम गतिमा रहँदा निस्केको धुँवाजन्य ग्याँसमा कार्वोन मोनोअक्साइडको परिमाण आयतनको आधारमा (by volume) ३.५% नाघ्नु हुदैन ।

३.३ तेस्रो प्रकारको परीक्षण- क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जांच

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुदैन ।

३.४ चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्काशनको निर्धारण

यो परीक्षण शिशायुक्त र शिशारहित पेट्रोलबाट संचालित सबै सवारी साधनहरुको लागि लागू हुन्छ ।

वाष्पिक निष्कासन २ ग्राम प्रति परीक्षण भन्दा कम हुनुपर्नेछ ।

३.५ पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना

यो परीक्षण शिशारहित पेट्रोलद्वारा संचालित सवारी साधनहरुमा मात्र लागू हुन्छ ।

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउंछ ।

9992

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ख. डिजेलद्वारा चल्ने सवारी साधनहरु (Compression Ignition Engines)

१. छ सिटसम्म र कुल वजन २.५ टन भन्दा कम भएका यात्रीवाहक कारहरुका लागि

१.१ पहिलो प्रकारको परीक्षण-शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धुँवा निष्काशन जाँच

	ग्राम प्रतिकिलोमीटर		
	कार्वन मोनोअक्साईड (CO)	हाइड्रोकार्बन र नाइट्रोजन अक्साइड (HC + NOx)	धुलोको कण (Particulate Matter) PM
प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	२.७२	०.९७	०.१४
उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	३.१६	१.१३	०.१८

द्रष्टव्य: यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको चालन-चक्र (driving cycle) अनुसार शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरी च्यासीस डाइनामोमिटरमा गरिएको हुनुपर्नेछ ।

१.२ दोस्रो प्रकारको परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन

लागू नहुने

१.३ तेस्रो प्रकारको परीक्षण- क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जांच

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुदैन ।

१.४ चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्काशनको निर्धारण

लागू नहुने

१.५ पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउँछ ।

---

* *यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला ।*

९९९८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. हल्का व्यापारिक सवारी साधनहरु र कुल वजन २.५ टनभन्दा बढी भएका सवारी साधनहरुका लागि

२.१ पहिलो प्रकारको परीक्षण - शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धुंवा निष्काशन जांच

सन्दर्भ तौल (Reference Mass)* (किलोग्राम)		ग्राम प्रति किलोमीटर	
		कार्बन मोनोअक्साइड (CO)	हाइड्रोकार्बन र नाइट्रोजन अक्साइड (HC + NOx)
RM < १२५०	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	२.७२	०.९७
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	३.१६	१.१३
१२५०<RM<१७००	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	५.१७	१.४
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	६.०	१.६
RM>१७००	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	६.९	१.७
	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)*	८.०	२.०

द्रष्टव्य: यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको चालन-चक्र (driving cycle) अनुसार शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरी च्यासीस डाइनामोमिटरमा गरिएको हुनुपर्नेछ।

---

* *यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला।*

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

१११५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२.२ दोस्रो प्रकारको परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन

लागू नहुने

२.३ तेस्रो प्रकारको परीक्षण- क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जाँच

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुँदैन ।

२.४ चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्काशनको निर्धारण

लागू नहुने

२.५ पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउँछ ।

३. गह्रौं सवारी साधनहरु र कुल वजन ३.५ टनभन्दा बढी भएका सवारी साधनहरुका लागि

३.१ पहिलो प्रकारको परीक्षण - शीतावस्थामा इन्जिन चालु गरेपछिको धुँवा निष्काशन जाँच

प्रदूषकहरू (Pollutants)	प्रकार अनुमोदन (Type Approval)*	उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production) *
CO (ग्राम प्रति किलोवाट घण्टा)	४.५	४.९
HC (ग्राम प्रति किलोवाट घण्टा)	१.१०	१.२३
NOx (ग्राम प्रति किलोवाट घण्टा)	८.०	९.०
PM (ग्राम प्रति किलोवाट घण्टा) ८५ किलोवाट भन्दा कम शक्ति भएका इन्जिनहरूको लागि	०.६१	०.६८
PM (ग्राम प्रति किलोवाट घण्टा) ८५ किलोवाट भन्दा वढी शक्ति भएका इन्जिनहरूको लागि	०.३६	०.४०

द्रष्टव्य :यस प्रकारको परीक्षण विभिन्न देशहरुले अपनाएको परीक्षण चालन-चक्र (test driving cycle) अनुसार १३ मोडको निष्काशन इञ्जिन डाइनामोमिटर परीक्षण (13 Mode Emission Engines Dynamometer Test) मा गरिएको हुनुपर्नेछ ।

---

* *यसको लागि व्याख्यात्मक टिप्पणी हेर्नुहोला ।*

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३.२ दोस्रो प्रकारका परीक्षण - निष्काम गति (idling speed) मा कार्वन मोनोअक्साइड निष्काशन

लागू नहुने

३.३ तेस्रो प्रकारको परीक्षण- क्रांककेस (Crankcase) ग्याँसहरुको निष्काशनको जाँच

क्रांककेसको हावा आवागमन प्रणाली (ventilation system) ले कुनै पनि क्रांककेस ग्याँसहरुलाई वायुमण्डलमा निष्काशन हुन दिनुहुदैन ।

३.४ चौथो प्रकारको परीक्षण - वाष्पिक निष्काशनको निर्धारण

लागू नहुने

३.५ पाँचौ प्रकारको परीक्षण - प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरुको टिकाउपना

यो परीक्षणले सडक अथवा च्यासिस डाइनामोमिटरमा चलाउँदा ८०,००० किलोमिटरसम्म टिक्न सक्ने क्षमताको परीक्षणलाई जनाउँछ ।

व्याख्यात्मक टिप्पणी

१. प्रकार अनुमोदन (Type Approval)

धेरैजसो मुलुकहरूले सवारी साधन निर्माताबाट विक्री गरिएको नयाँ सवारी साधन उपयुक्त प्रदूषण मापदण्डहरू पूरा गर्न सक्षम छ भन्ने कुरा दर्शाउने कुनै किसिमको प्रमाणीकरण वा प्रकारको अनुमोदन चाहन्छन् । सामान्यत: प्रकार अनुमोदनमा योजनाबद्ध ढंगबाट उत्पादित सवारी साधनहरू मध्येबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी नमूना (prototype) सवारी साधनहरूको प्रदूषण निष्काशनको परीक्षण गरिन्छ । यूरोपियन समुदायको तथा जापानी नियमावलीहरू अनुसार यसको पालना केबल नयां सवारी साधनहरूको लागि मात्र आवश्यक मानिन्छ । अमेरिकी नियम अनुसार सवारी साधनहरूले यस्ता प्रदूषण मापदण्डहरू निर्माण स्पेसिफिकेसन अनुसार मर्मत सम्भार गरिएको अवस्थामा तिनीहरूको उपयोगी जीवनभर पालन गर्नुपर्दछ ।

प्रमाणीकरण वा प्रकार अनुमोदनको फाइदा यो छ कि यसले समूहगत उत्पादन (mass production) हुनु पूर्व नै सवारी साधनहरूको डिजाइनलाई प्रभावित तुल्याउंछ । यो बढी लागत–प्रभावी (cost effective) हुन्छ किनभने निर्माताहरूले यथार्थमा उत्पादन शुरू हुनु अगावै समस्याहरू पहिचान गर्न र सुल्झाउन सक्छन् ।

९९९७

२. **सवारी साधनको अनुमोदन (Approval of a Vehicle)**

सवारी साधन निर्माताहरूले धुँवा निष्काशन, वाष्पिक निष्काशन र प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरूको टिकाउपनासंग सम्बन्धित परीक्षण गर्ने जिम्मेवार निकाय समक्ष सवारी साधनको प्रकार अनुमोदनको लागि आवेदन दिन्छन् । अनुमोदनको लागि प्रस्तुत आवेदन पत्रमा इन्जिनको सबै व्यहोरा, जलन कक्ष (combustion chamber) र पिस्टनको नक्सा सहितको विवरण, वाष्पिक नियन्त्रण प्रणाली (Evaporative Control System) को विवरण, सवारी साधनको व्यहोरा, प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरूको विवरण आदि विषयहरू विस्तृत रूपमा समाविष्ट हुन्छन् । अनुमोदनको लागि पेश हुन आएको सवारी साधनको प्रकारले उल्लिखित विभिन्न किसिमका परीक्षणका शर्तहरू पूरा गरेमा मात्रै त्यस्तो साधनलाई अनुमति प्रदान गरिन्छ ।

३. **उत्पादनको तादात्म्यता (Conformity of Production)**

उत्पादनको तादात्म्यता भनेको जडान रेखा परीक्षण प्रणाली (assembly line testing system) हो। जडान रेखा परीक्षणका उद्देश्यहरू नियमन अधिकारीहरूलाई प्रमाणित गरी उत्पादन गरिएका तर (तिनको हकमा लागू हुने) निष्काशन मापदण्ड पूरा नगरेका सवारी साधनहरूको पहिचान गर्न सक्षम तुल्याउनु, समस्या सुल्झाउनको लागि उपचारात्मक उपायहरू अवलम्वन गर्नु (जस्तै प्रमाणीकरण रद्द गर्नु तथा सवारी साधनहरूलाई प्रत्याह्वान गर्नु) र मापदण्ड पालना नगर्ने सवारी साधनहरूको निर्माणलाई निरूत्साहित गर्नु हुन् । यो परीक्षणले बृहत् परिमाणमा उत्पादित सवारी साधनहरूले प्रमाणीकरणमा निश्चित डिजाइनहरू उत्पादनको अवस्थामा सन्तोषजनक ढंगले रूपान्तरित भएका छन् भन्ने विषयमा थप सुनिश्चितता प्रदान गर्दछ । साथै उत्पादन पश्चात् प्रयोगमा आउने सवारी साधनहरू उत्पादनको प्रक्रियामा डिजाइन अनुसार निर्धारित गुणस्तर अनुरूप नै जडान रेखामा उत्पादन भएको पनि सुनिश्चितता प्रदान गर्दछ । प्रकारको अनुमोदन र उत्पादनको तादात्म्यता बीचमा आधारभूत भिन्नता यो छ कि प्रकारको अनुमोदन नमूना सवारी साधन वा सवारी साधनको डिजाइनमा आधारित हुन्छ जबकि उत्पादनको तादात्म्यताले यथार्थमा उत्पादन भैसकेका सवारी साधनहरूबाट निष्काशित प्रदूषण मापन गर्दछ ।

यूरोपियन युनियनद्वारा निर्धारित शर्तहरू अनुसार माथि उल्लिखित सम्पूर्ण किसिमका परीक्षणहरू पूरा गरी प्रकार अनुमोदनको चिन्ह प्राप्त गरी सिलसिलेवार रूपमा उत्पादित सवारी साधनहरूको पर्याप्त संख्यामा छड्के जाँच गरिन्छ। उत्पादनको तादात्म्यताको निमित्त सहन सीमाहरू (tolorance limits) पहिलो प्रकारको परीक्षणमा उपलब्ध गराइएका हुन्छन् ।

मसुदा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. *सन्दर्भ तौल (***Rreference Mass***)*

सन्दर्भ तौल (reference mass) भन्नाले सवारीको भारविहीन तौल (unladen mass) (सवारी साधन चालु रहेको अवस्थामा चालकदल, यात्रीहरु अथवा भार नभएको तर इन्धनको ट्यांकी भरिएको र साधारण औजारहरुको सेट (usual set of tools) वा गाडीमा जगेडा चक्का रहने भएमा सो समेत) मा समानुपातिक तौल (uniform figure) १०० किलोग्राम जोड्दा हुन आउने तौललाई सम्झनु पर्छ। छ सिटभन्दा बढी क्षमताका यात्रीवाहक सवारी साधनहरु अथवा सन्दर्भ तौल २५०० किलोग्रामभन्दा बढी भएका सवारी साधनहरु (यसै अन्तर्गत) पर्दछन् ।

द्रष्टव्य : आर्थिक ऐन, २०५६ र खण्ड ४९, अतिरिक्ताङ्क २१ (क+१), २०५६ साल भदौ १४ गतेको नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना २ मा उल्लिखित यूरो –१ मापदण्डलाई नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०५६ (Nepal Vehicle Mass Emission Standard, 2056) सरह मानिनेछ ।

सूचना २

श्री ५ को सरकारले वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा ७ को उपदफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहाय वमोजिम निर्णय गरेको हुँदा यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ।

१. २०५६ साल फागुन ७ गतेदेखि लागू हुने गरी सरकारी निकाय, संस्थान र कूटनैतिक निकायका स्वामित्वमा रहेका सवारी साधनहरूलाई श्री ५ को सरकारले समय समयमा तोकेका प्रदूषण मापदण्ड भित्र रहेको भएमा मात्र काठमाण्डौ उपत्यकामा चल्न दिइनेछ। तर त्यस्ता मापदण्ड भित्र नपर्ने सवारी साधनहरूलाई मर्मत सम्भारका लागि सम्बन्धित निकायबाट अनुमतिपत्र लिई खारेज वर्कशपसम्म आवत जावत गर्न दिइनेछ ।

२. नेपाल अधिराज्यभित्र रिकण्डिसन तथा सेकेण्ड ह्याण्ड गाडीहरूको आयातमा प्रतिबन्ध लगाइएको छ । एम्बुलेन्स तथा फायरब्रिगेड जस्ता सवारी साधनहरू र यो निर्णय हुनु भन्दा अगावै शीपमेण्ट भैसकेका वा एल.सी. खोलिसकिएका सवारी साधनहरूको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन । तर यस्ता सवारी साधनहरू कम्तीमा श्री ५ को सरकारले हाल कायम गरिराखेको प्रदूषण मापदण्ड भित्र रहेको हुनुपर्नेछ ।

३. लिलाम विक्री हुने सवारी साधनहरूको वागमती अंचलभित्र नयाँ दर्ता एवं नामसारीमा रोक लगाइएको छ । साथै उत्पादन भएको वीस वर्ष पुगेका सवारी साधनहरूको लिलाम विक्री पश्चात् अधिराज्यको अन्य ठाउँमा पनि दर्ता तथा नामसारीमा रोक लगाइएको छ । वीस वर्ष नपुगेका लिलाम विक्रीबाट दर्ता तथा नामसारी हुन आउने

९९९४

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सवारी साधनहरू पनि वागमती अंचल वाहिर अन्य ठाउँमा दर्ता तथा नामसारी गर्दा हाललाई काठमाण्डौ उपत्यकामा संचालन गर्न नपाउने गरी मात्र दर्ता तथा नामसारी गरिने छ ।

सूचना ३

वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा १५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले काठमाण्डौ उपत्यकामा डिजेलबाट संचालित तीन पाँग्रे सवारी साधनको सट्टामा त्यस्ता सवारी साधनका धनीले पेट्रोलद्वारा संचालन हुने १० देखि १४ सीट भएका माइक्रोबसहरूको इन्जिन प्रणाली Compressed Natural Gas (CNG), Liquid Natural Gas (LNG), Liquefied Petroleum Gas (LPG) जस्ता अति न्यून वायु प्रदूषण गर्ने खालका वैकल्पिक इन्धनहरू प्रयोग गर्ने गरी उत्पादनकर्ता मुलुकमा नै रूपान्तरण (Conversion) गरिसकिएको प्रमाणित कागजपत्र पेश गरेमा वा नेपालभित्र आयात भैसकेपछि श्री ५ को सरकारको सम्वन्धित निकायले निर्धारण गरेको अवधिभित्र रूपान्तरण गरिएको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र दर्ता हुने गरी आयात गर्न दिने र यस प्रकार आयात गरिने माइक्रोबसहरूमा लाग्ने भन्सार महशुलमा ९९ प्रतिशत तथा मूल्य अभिवृद्धि करमा पूर्ण रूपले छूट दिने तर यस्ता सवारी साधनहरूलाई पेट्रोल वा डिजेलबाट संचालन गर्न अनुमति नदिने निर्णय गरेको हुँदा यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

सूचना ४

खण्ड ४९ , अतिरिक्ताङ्क २१ (क +१), २०५६ साल भदौ १४ गतेको नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना १ अनुसार टु स्ट्रोक (Two Stroke) इन्जिन भएका सवारी साधनहरूको दर्तामा प्रतिबन्ध लगाइएकोमा सो मिति भन्दा अगावै नेपालभित्र आयात भैसकेका वा प्रतीतपत्र खोलिसकिएका त्यस्ता प्रकारका सवारी साधनेहरू काठमाण्डौ उपत्यकामा संचालन गर्न नपाउने गरी वागमती अंचल वाहेक अन्यत्र दर्ता गर्न दिइने र अव उप्रान्त आयात हुने नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०५६ (Nepal Vehicle Mass Emission Standard, 2056) भित्र पर्ने टु स्ट्रोक इन्जिन भएका सवारी साधनहरूलाई काठमाण्डौ उपत्यका, पोखरा शहरी क्षेत्र एवं लुम्बिनी क्षेत्र वाहेक अन्य क्षेत्रमा मात्र दर्ता र संचालन गर्न दिने निर्णय भएकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

आज्ञाले,

डा. गोविन्द राज भट्ट
श्री ५ को सरकारको सचिव

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।
मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।